

В.М. Мількевич, аспір.
Державний агроекологічний університет

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ МАСОПЕРЕНОСУ З ВРАХУВАННЯМ ГЛОБАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ГРАНИЧНОЇ ПОВЕРХНІ

(Представлено д.ф.-м.н., проф. Михайленком В.В.)

В даній роботі отримана математична модель, яка описує процеси масопереносу на неоднорідній області з врахуванням глобальної структури граничної поверхні; описана структура області масопереносу і теоретичне обґрунтування розв'язку задачі масопереносу на граничній поверхні з глобальною неоднорідністю.

В роботах [1] і [2] було визначено основні задачі математичного моделювання процесів масопереносу у великих природних системах, що мають значну просторову неоднорідність, таких, як природний ландшафт. В роботі [2] розглядається математична модель, яка враховує локальну неоднорідність граничної поверхні в області масопереносу. Там же вказано на стан питання математичного моделювання процесів масопереносу в даних областях масопереносу. Загалом, аналіз літературних джерел засвідчує відсутність в науковій літературі робіт, що стосувалися б розробки питання математичного моделювання процесів масопереносу в областях із глобальною неоднорідністю граничної поверхні.

Завданням даної роботи є: описати структуру області масопереносу; отримати математичну модель процесів масопереносу з врахуванням глобальної структури граничної поверхні.

Об'єктом дослідження є процеси масопереносу на неоднорідній граничній поверхні.

Результати досліджень.

Розглянемо область масопереносу $D \times [0, T]$. Опишемо глобальну і локальну структури $D \times [0, T]$. В області масопереносу визначена деяка множина $\Omega \in G$ значень функцій, визначених в $D \times [0, T]$ так, що кожному елементу ω_i множини Ω відповідає кінечна кількість значень функцій, визначених в $D \times [0, T]$, де G – гранична поверхня в $D \times [0, T]$.

Як властивість області масопереносу існує множина $P \in G$, визначена на Ω так, що згідно із законом f кожному елементу ω_i множини Ω ставиться у відповідність елемент p_i множини P , $f: \Omega \rightarrow P$.

Визначимо $\Omega \subset D = L_x \times L_y \times L_z$ як множину, відповідну просторовій частині області масопереносу. Елементи ω_i множини Ω визначають об'єм тривимірної просторової частини D в області $D \times [0, T]$. Кожен елемент ω_i з набором значень функцій, визначених в $D \times [0, T]$, можна охарактеризувати як параметр локальної структури просторової частини області масопереносу.

Визначимо множину P як множину векторів переносу кількості маси $P = V \cdot s$, де V – швидкість, s – кількість речовини.

Визначимо операцію просторового усереднення в D наступним чином:

$$\overline{(*)} = \frac{1}{D} \int_D (**) dD. \quad (1)$$

Використаємо (1) на множині P і представимо реальне значення будь-якого елемента з P в наступному вигляді:

$$p = \bar{p} + \delta p,$$

де $\bar{p}$ – середнє значення вектора переносу кількості маси множини P на Ω ;

p – істинне значення;

δp – деяке відхилення істинного значення від середнього.

Використаємо (1) для P таким чином, щоб отримати два типи усереднених характеристик: $\bar{p}_0$ – усереднення на D в точці 0 , яка є центром області D ; $\bar{p}_i$ – усереднення на деякій підобласті $D_i \subset D$ в точці i , яка є центром D_i . Відповідно матимемо дві характеристики відхилень δp_0 і δp_i . Визначимо деякий масштаб усереднення числом $M \geq 0$.

Визначення 1. Область D називається глобально-однорідною, якщо виконується умова:

$$\left| \bar{p}_i - \frac{\bar{p}_i^2}{\bar{p}_0} \right| \leq M + m; \quad m = \begin{cases} 0, & -p_i \neq p_0, \\ -(1+M), & -p_i = p_0. \end{cases} \quad (2)$$

Згідно з (2) умову глобальної структури в D визначає множина P , яка належить граничній поверхні G . Тому, говорячи про глобальну однорідність (чи неоднорідність) в D , будемо мати на увазі її визначеність на множині G .

Твердження 1. Для всякої глобально-неоднорідної області D можна підібрати таке M , що з D можна виділити n підобластей D_i , для яких виконується умова (2).

Твердження 1 потребує доведення. Тому покажемо спочатку, що з D можна завжди утворити хоча б одну глобально-однорідну область $D' \leq D$.

Розглянемо точку $p_0 \in P \subset D$ і деякий її окіл δ , що містить точку $p_i \in \delta$. Використаємо операцію усереднення (1) в околі точки p_0 і отримаємо: $p_i = \bar{p}_0 + \delta p_0$. Перепишемо цей вираз для відхилення

$$\delta p_0 = p_i - \bar{p}_0 \text{ і перетворимо до вигляду } \left| \delta p_0 \cdot \frac{p_i}{\bar{p}_0} \right| = \left| (p_i - \bar{p}_0) \frac{p_i}{\bar{p}_0} \right|.$$

Покладемо $\left| \delta p_0 \cdot \frac{p_i}{\bar{p}_0} + \Delta \right| = M, \Delta = 0$, тоді матимемо $\left| p_i - \frac{p_i^2}{\bar{p}_0} \right| = M$. Якщо покласти $\Delta \geq 0$, то

$$\left| p_i - \frac{p_i^2}{\bar{p}_0} \right| \leq M. \text{ Таким чином, отримано умову глобальної однорідності в околі точки } p_0 \text{ при}$$

умові $-p_i \neq p_0$, тобто $\delta \in G$ глобально-однорідною областю.

Цей результат прямо узагальнюється на область D , попередньо прийнявши, що до уваги береться той вектор $p_i \in D$, при якому δp_0 є максимальним.

Таким чином, будь-яку глобально-неоднорідну область D можна перетворити в одну глобально-однорідну область з відповідним значенням $M = \left| \delta p_{0\max} \cdot \frac{p_i}{\bar{p}_0} + \Delta \right|$.

Покажемо тепер, що всяка глобально-однорідна область $D'(D, M)$, отримана з D шляхом введення масштабу M , може бути перетворена на n глобально-однорідних підобластей шляхом зменшення масштабу M .

Розіб'ємо область $D'(D, M)$ довільно на дві частини так, щоб $\delta p_{0\max} > \delta p_{01\max} > \delta p_{02\max}$ та щоб підобласть $D_i \in D$, в якій p_i обумовлює максимальне значення δp_0 , належала будь-якій одній з двох підобластей $D'_1, D'_2 \in D'$.

Використаємо операцію усереднення в D'_1, D'_2 . Тоді для кожної підобласті в D' матимемо: $\bar{p}_{01}, \bar{p}_{02}, \bar{p}_{i1}, \bar{p}_{i2}$, для яких виконується умова $\delta p_{01\max}$ на D'_1 і $\delta p_{02\max}$ – на D'_2 .

Перетворимо D'_1 і D'_2 на глобально-однорідні області шляхом введення масштабів:

$$M_1 = \left| \delta p_{01\max} \cdot \frac{p_{i1}}{\bar{p}_{01}} + \Delta \right|;$$

$$M_2 = \left| \delta p_{02\max} \cdot \frac{p_{i2}}{\bar{p}_{02}} + \Delta \right|.$$

Очевидно, що $M > M_1, M_2$. Нехай $M_1 > M_2$ і $M_1 - M_2 = \Delta_{12}$. Тоді на D утворяться дві глобально-однорідні області $D'_1(D, M_2^*)$ і $D'_2(D, M_2^*)$, де $M_2^* = \left| \delta p_{02\max} \cdot \frac{p_{i2}}{\bar{p}_{02}} + \Delta_{12} \right|$.

Аналогічно, отримаємо на D $n > 2$ глобально-однорідних підобластей. Отже, твердження 1 доведено.

Нехай $D'_n(D, M_n)$ — глобально-однорідна область в D . Тоді існування в $D \times [0, T]$ за умовою відображення f обумовлює існування множини $\Omega'_n \subset \Omega \in D$ так, що на $D'_n(D, M_n)$ $f^{-1}: p'_n \rightarrow \Omega'_n$.

Введемо просторове усереднення на множині Ω :

$$\bar{\omega} = \frac{1}{\Omega} \int_{\Omega} \omega d\Omega. \quad (3)$$

Використаємо (3) на Ω'_n , матимемо: $\omega_i = \bar{\omega}_0 + \delta\omega$.

Визначення 2. Область $D'_n(D, M_n)$ називається локально-однорідною, якщо виконується умова:

$$|\delta\omega| \leq M^\Omega, \tag{4}$$

в іншому випадку область називається локально-неоднорідною. M^Ω – деякий масштаб усереднення на Ω .

Твердження 2. Для всякої локально-неоднорідної області $D'_n(D, M_n)$ можна підібрати таке M^Ω , що з $D'_n(D, M_n)$ можна виділити n підобластей, для яких виконується умова (4).

Дане твердження доводиться аналогічно твердженню 1.

Визначимо основні задачі масопереносу на $D \times [0, T]$.

1. Визначити кількість речовини, що виноситься з D , тобто знайти

$$s_D(T) \in \Gamma_D, \tag{5}$$

де Γ_D – границя області D .

2. Визначити кількість речовини, що виноситься з деякої підобласті $D' \subset D$, тобто знайти

$$s_{D'}(T) \in \Gamma_{D'}, \tag{6}$$

де $\Gamma_{D'}$ – границя області D' .

Розглянемо структуру відображення $f: \Omega \rightarrow P$. У тривіальному випадку для глобально-однорідної області $D'_n(D, M_n)$ структуру f можна представити: $f = \{L\}$, тобто

$$\Omega \xrightarrow{L} P, \tag{7}$$

де L – деякий оператор масопереносу, який в $D'_n(D, M_n)$ визначає рівняння:

$$L \cdot s = 0, \tag{8}$$

$$s|_{T=0} = 0. \tag{9}$$

Для глобально-неоднорідної області відображення (7) і задача (8)–(9) виконуються лише при звуженні L на деяку підобласть в D , для якої виконується умова (2). Це обумовлено тим, що задача (8)–(9) розв'язується на множині, де векторні лінії потоку паралельні і не перетинаються. Глобально-неоднорідна область обумовлює невиконання цієї умови, тоді як в $D'_n(D, M_n)$ ця умова виконується.

Визначення 3. Відбиттям на $D \times [0, T]$ (рис. 1) будемо називати множину відображень:

$$E = \{ \varepsilon_\Omega(\omega_i) = h_i, \varepsilon_H(h_i) = \omega_{i+1} : \Omega, H \in G; h_i \in H \}. \tag{10}$$

Відбиття E визначає впорядковану множину K на граничній поверхні G .

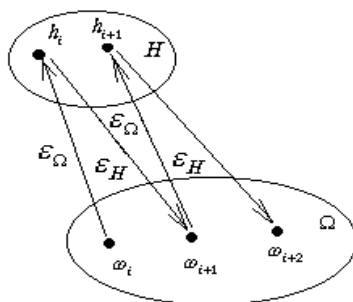

Рис. 1. Відбиття в області D

Твердження 3. Структура відображення f в глобально-неоднорідній області D визначається: $f = \{E, L\}$, тобто пара (E, L) визначає множину P в D .

Доведемо дане твердження. Нехай необхідно визначити множину P в D , використовуючи оператор L . Оскільки в D не виконується умова (2), оператор L не можна безпосередньо використовувати в D , тому використаємо оператор L для будь-якої однієї векторної траєкторії $K_i \in D$. В результаті отримаємо деяку підмножину $P'_i \subset P \in D$.

Для визначення P необхідно визначити всі $P'_i \in D$. Для цього визначимо всі $K_i \in D$ і розв'яжемо для кожного K_i задачу (8)–(9). Оскільки кожна множина K_i визначається множиною відображень E_i , то для визначення P в D необхідно розв'язати відповідну кількість задач:

$$\begin{aligned} [L(E_i)] \cdot s &= 0, \\ s_i \Big|_{T=0, \omega_i \in \Omega} &= 0. \end{aligned}$$

Тому є справедливим твердження, що пара (E, L) визначає множину P в D , отже, твердження доведено.

Розширимо поняття глобальної структури області D введенням понять про екстремальну і термінальну множини на граничній поверхні в D .

Визначення 4. Екстремальна множина в D визначається як:

$$ext(G) = \{ \Omega_i^{ext} \subset \Omega \in G : \varepsilon_H^{-1}(\omega_i) = h_i, \varepsilon_\Omega^{-1}(h_i) = \omega_i \}. \quad (11)$$

Визначення 5. Термінальна множина в D визначається як:

$$ter(G) = \{ \Omega_i^{ter} \subset \Omega \in G : \varepsilon_\Omega(\omega_i) = h_i, \varepsilon_H(h_i) = \omega_i \}. \quad (12)$$

З врахуванням (10), (11), (12) і твердження 3 розв'язок задач (5) і (6) можна представити наступним чином:

1. Кількість речовини, яка виноситься з D , визначається:

$$s_D = \sum_{i=1}^{ter(G)} s_i, \quad (13)$$

де $s_i \in ter(G)$ є розв'язком рівняння $[L(E_i)] \cdot s = 0$. Тут відбиття E_i визначає одиничну векторну траєкторію, вздовж якої розв'язується рівняння $L \cdot s = 0$.

2. Початкові та граничні умови лежать на множині $ext(G)$; розв'язок задачі – на множині $ter(G)$.

3. $ext(G), ter(G) \in \Gamma_D$.

Відмітимо особливості розв'язку (13) для задачі (6). Якщо для задачі (5) $ter(G)$ і $ext(G)$ завжди належать границі Γ_D замкненої області D , то для будь-якої підобласті $D' \subset D$ така умова не виконується обов'язково, хоча формально можна визначити множину $ter(G)$ для $\Gamma_{D'} \in D'_n(D, M_n)$. Для визначення початкових умов задачі (6) необхідно розв'язати рівняння $[L(E_i)] \cdot s = 0$, розв'язок якого належить границі області $D'_n(D, M_n)$, а початкові та граничні умови даного рівняння належать множині $ext(G) \not\subset D'_n(D, M_n)$, яка певним чином розподілена на G в області D .

В такому представленні розв'язок задач (5) і (6) є нераціональним, оскільки кількість N рівнянь $[L(E_i)] \cdot s = 0, (i = 1, 2, \dots, N)$, які визначають всі розв'язки на множині $ter(G)$, може бути нескінченно великою. Тому розв'язок задач (5), (6) необхідно доповнити.

Твердження 4. Для глобально-неоднорідної області D із визначеним на ній масштабом M_n можна визначити кінечну кількість Q відображень у E :

$$Q(E) = C_E, (C_E = 2, 3, \dots, N).$$

Наведемо доведення даного твердження, використовуючи (2) і твердження 1.

Нехай масштаб M_n в області D визначає n глобально-однорідних областей $D'_{n_i}(D, M_n), (i = 1, 2, 3, \dots, n)$; E визначає впорядковану множину $K \in G$ в D . Тоді, якщо K' – деяка підмножина в K , то є справедливим, що $K' \subset D'_{n_i}(D, M_n)$.

Визначимо таку множину відображень E_{ω_i} , яка включає деяку точку $\omega_i \in \Omega$. Пара (Ω, M_n) визначає певну кількість q розбиттів множини $K = \{K'_i\}$, причому $q = 1, 2, 3, \dots, n$. Тоді визначене кінечне число C' областей $D'_{n_i}(D, M_n)$, які включають E_{ω_i} :

$$C' = n - m, (m = 1, 2, \dots, n - 1).$$

Введемо характерний лінійний розмір ΔL_x в $D'_{n_i}(D, M_n)$. Визначимо для $K'_i \subset D'_{n_i}(D, M_n)$ точку ω_b – початок відображень в $E_i \in D'_{n_i}(D, M_n)$, та ω_e – кінець таких відображень в межах $D'_{n_i}(D, M_n)$. Тоді з врахуванням (2) і похибки від введеного масштабу на D можна записати:

$$K'_i(\omega_b, \omega_e) = K'_i(\omega_b + \Delta L_x, \omega_e),$$

де в даному випадку ΔL_x визначає будь-яку точку ω_i вздовж усередненого вектора:

$$P_{D'_n} \in D'_n(D, M_n).$$

Тоді кількість C'' відображень в межах $D'_n(D, M_n)$ визначається характерним лінійним розміром ΔL_x . Звідси можна записати:

$$C_E = \sum_{i=1}^{n-m} C_i''.$$

У загальному випадку, при рівних об'ємах множини K'_i , можна записати:

$$C_E = (n-m)C''.$$

Таким чином, дане твердження є доведеним.

Твердження 5. Для глобально-неоднорідної області D із визначеним на ній масштабом M_n можна визначити кінечну кількість Q розв'язків $s_i \in \text{ter}(G)$:

$$Q(L(E_i)) = C_{L(E_i)}, \quad (C_{L(E_i)} = 1, 2, \dots, N).$$

Для доведення твердження 5 дещо розширимо поняття про структуру в D . Нехай $K'_i(\omega_b, \omega_e)$ – одинична векторна траєкторія на G , створена відбиттям E_i . Точка ω_b – початок відображень в E_i , $\omega_b \in \text{ext}(G) \subset \Gamma_{D_1}$, $D'_1 \subseteq D$; точка ω_e – кінець таких відображень в E_i , $\omega_e \in \text{ter}(G) \subset \Gamma_{D_2}$, $D'_2 \subseteq D$.

Визначення 6. Пучком в D будемо називати множину K_δ , яка визначається:

$$K_\delta = \cup K'_i = \left\{ K'_i(\omega_b, \omega_e), i = 1, 2, \dots, N_\delta : K'_i(\omega_b, \omega_e) = K'_i(\omega_b + \delta_\omega, \omega_e + \delta_\omega) \right\},$$

де N_δ – точка множини $\text{ter}(G)$ і $\text{ext}(G)$, яка належить околу δ_ω точки ω_i ;

i – індекс, який визначає будь-яку точку ω_i , що лежить в околі δ_ω ;

$\omega_b + \delta_\omega$ – точка початку відображень в E_i , що лежить на відстані δ_ω від точки ω_b , $\omega_b + \delta_\omega \in \text{ext}(G)$;

$\omega_e + \delta_\omega$ – точка кінця відображень в E_i , що лежить на відстані δ_ω від точки ω_e , $\omega_e + \delta_\omega \in \text{ter}(G)$.

Визначення 7. Спряженою множиною в D будемо називати такі підмножини $\text{ext}(G)^* \subseteq \text{ext}(G)$, $\text{ter}(G)^* \subseteq \text{ter}(G)$, які містяться в одному пучку:

$$\left[\text{ext}(G)^*, \text{ter}(G)^* \right] \in K_\delta.$$

Твердження 6. В глобально-неоднорідній області D із введеним на ній масштабом M_n завжди існує хоча б один пучок:

$$K_\delta|_D \geq 1.$$

Доведення даного твердження базується на результатах доведення твердження 1. Для всякої глобально-неоднорідної області D можна підібрати таке M_n , що утвориться хоча б одна глобально-однорідна область $D'_n(D, M_n)$. Тоді в $D'_n(D, M_n)$ буде існувати хоча б одна спряжена множина $\left[\text{ext}(G)^*, \text{ter}(G)^* \right] \subseteq (\text{ext}(G), \text{ter}(G))$, тобто $K_\delta|_{D'_i} \geq 1$. Якщо M_n утворює дві глобально-однорідні області в D , то $K_\delta|_{D'_1, D'_2} \geq 2$. Аналогічним чином, змінюючи M_n , змінюється кількість K_δ .

Можна також стверджувати, що при відсутності масштабу на D , $K_\delta \rightarrow \infty$.

Доведемо твердження 5, використовуючи визначення 6, 7, і твердження 6. Для доведення справедливості $Q(L(E_i)) = C_{L(E_i)}$ достатньо довести, що кількість спряжених множин в D є кінечною. Введемо характерний лінійний розмір $\Delta L_y = \delta_\omega$ в $\text{ter}(G)$ і $\text{ext}(G)$. В найпростішому випадку $Q\left(\left[\text{ext}(G)^*, \text{ter}(G)^* \right]\right) \geq 1$, із збільшенням кількості глобально-однорідних областей в D , збільшується і кількість спряжених множин. Але, згідно з твердженням 1, введення масштабу в D обумовлює утворення злічимої кількості областей $D'_n(D, M_n)$, отже, відповідно будемо мати і злічиму кількість спряжених множин. Це обумовлює кінечну кількість розв'язків $s_i \in \text{ter}(G)$, яка визначається парою $(\Delta L_y, M_n)$. Отже, твердження 5 доведено.

Таким чином, доповнення до розв'язку задачі масопереносу в глобально-неоднорідній області полягає в тому, що рівняння $L \cdot s = 0$ розв'язується не для кожної векторної траєкторії K'_i , а для кожного пучка K_{δ_i} , $Q(K'_i) \gg Q(K_{\delta_i})$. Кількість пучків $Q(K_{\delta_i})$ є скінченною і злічимою і визначається парою $(\Delta L_y, M_n)$. Множина вхідних параметрів, що визначається на множині Ω , також скінченна і обмежена парою $(\Delta L_x, M^\Omega)$.

Висновки: отримана математична модель процесів масопереносу на неоднорідній області, яка враховує глобальну структуру граничної поверхні; представлений розв'язок задачі для глобально-неоднорідної області із введеним на ній масштабом усереднення.

Як **перспектива подальших досліджень** є необхідним застосування отриманих результатів до конкретних систем, з метою визначення властивостей моделі та оцінки можливих обмежень у застосуванні до тих чи інших систем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мількевич В.М. Загальна постановка задач кількісної оцінки горизонтального переносу речовини в ландшафті // Вісник Державного агроекологічного університету. – 2002. – № 2. – С. 164–167.
2. Мількевич В.М. Математичне моделювання масопереносу на неоднорідній поверхні в середовищі з врахуванням граничних значень структурного параметра // Вісник ЖДТУ / Технічні науки. – 2004. – №3 (30). – С. 109–118.

МІЛЬКЕВИЧ Віктор Миколайович – аспірант Державного агроекологічного університету (м. Житомир).

Наукові інтереси:

– математичне моделювання масопереносу на неоднорідній області.

Тел.: (0412) 33-82-83 (д).

Подано 3.09.2004

Мількевич В.М. Математичне моделювання процесів масопереносу з врахуванням глобальної структури граничної поверхні.

Милькевич В.Н. Математическое моделирование процессов массопереноса с учётом глобальной структуры граничной поверхности.

Milkevych V.M. The mathematical modeling of masses carrying processes with considering of global structure of boundary surface.

УДК 519.86:681.3.06

Математичне моделювання процесів масопереносу з врахуванням глобальної структури граничної поверхні / В.М. Мількевич

В даній роботі отримана математична модель, яка описує процеси масопереносу на неоднорідній області з врахуванням глобальної структури граничної поверхні; описана структура області масопереносу і теоретичне обґрунтування розв'язку задачі масопереносу на граничній поверхні з глобальною неоднорідністю.

УДК 519.86:681.3.06

Математическое моделирование процессов массопереноса с учётом глобальной структуры граничной поверхности / В.Н. Милькевич

В данной работе получена математическая модель, которая описывает процессы массопереноса на неоднородной области с учетом глобальной структуры граничной поверхности; описана структура области массопереноса и теоретическое обоснование решения задачи массопереноса на граничной поверхности с глобальной неоднородностью.

УДК 519.86:681.3.06

The mathematical modeling of masses carrying processes with considering of global structure of boundary surface / V.M. Milkevych

In the article a mathematical model, which describes masses carrying processes on the inhomogeneous environment with considering of global structure of boundary surface; describe the structure of masses carrying environment and theoretical substantiation of solution of masses carrying problem on the inhomogeneous environment.